

De Profeet Daniël

Tweegesprek tussen Gert van de Weerd en Henk Schouten

Aflevering 5: Daniël; hoofdstuk 4

Bijbelvertaling uit: Weerd, De Profeet Daniël

Daniël 4:1-37 Het Testament van Koning Nebukadnezar

Daniël 4 gaat over de tweede droom van koning Nebukadnezar. Het is opgesteld als een Koninklijke proclamatie die, blijkens vers 1, gericht is aan **alle volken, natiën en talen**. De brief is waarschijnlijk geschreven kort nadat koning Nebukadnezar van zijn waanzin werd genezen en zijn koningschap was hersteld.

Daniël 4: 1-3

Kwam Nebukadnezar tot geloof?

Opvallend is, dat Nebukadnezar spreekt van **Zijn koninkrijk is een eeuwig koninkrijk**. Dat grijpt nadrukkelijk terug naar hoofdstuk 2:44, waar de komst van het Messiaanse Rijk wordt aangekondigd (de rotssteen). De koning toont inzicht in de Raad Gods. De wereldgeschiedenis draait niet om de koninkrijken der mensen, maar vind z'n climax in de toekomstige vestiging van het koninkrijk van God. Het is opmerkelijk, dat een heidense koning een dergelijke uitspraak doet. Was de koning soms gelovig geworden?

We springen nu het eind van dit hoofdstuk. Daar staat in vers 34, 35 en 37:

³⁴ **Na verloop van die dagen sloeg ik, Nebukadnezar, mijn ogen op naar de hemel, want mijn verstand kwam in mij terug, en ik loofde de Allerhoogste en prees en verheerlijkte Hem Die eeuwig leeft. Zijn heerschappij is immers een eeuwige heerschappij, en Zijn Koninkrijk is van generatie op generatie.**

³⁵ **Al de bewoners van de aarde worden als niets geacht. Hij doet naar Zijn wil met de legermacht in de hemel en de bewoners van de aarde. Er is niemand die Zijn hand kan wegslaan of tegen Hem kan zeggen: Wat doet U?**

³⁷ **Ik, Nebukadnezar, prijs, roem en verheerlijk nu de Hemelkoning, omdat al Zijn daden waarheid zijn en Zijn paden gerechtigheid: Hij is in staat te vernederen wie in hoogmoed hun weg gaan.**

Velen van ons zouden een dergelijke getuigenis graag horen van een geliefde. En wie zou dan durven twifelen aan hun geloof en behoudenis?

Daniël 4: 4-18 Een angstige Droom

Koning Nebukadnezar heeft een droom. Op zich is dat niets bijzonders, maar nu is het anders. De taferelen daaruit hebben zo'n diepe, beangstigende, indruk gemaakt, dat daaruit nachtmerries ontstaan, waaruit hij (waarschijnlijk) badend in z'n zweet wakker wordt.

Babyloniërs zagen dromen als een vorm van goddelijke openbaring. Het is dus vanzelfsprekend dat koning Nebukadnezar deze droom, die hem zo beangstigt, voorlegt aan zijn raadgevers en geleerden, maar die kunnen hem niet verklaren. Dan wordt Daniël opgeroepen.

Wachters: Aartsengelen

Vers 13 spreekt van een *wachters*, evenals vers 17. De tekst wekt de indruk, dat van een vergadering van wachter wordt gesproken. Dat klopt, want hier wordt verwezen naar de Raad der heiligen. Dat zijn zeven aartsengelen, die God ten dienste staan. Zij worden ook wel de zeven Geesten voor Gods troon genoemd (Openbaring 1:4).

Letterlijk geeft de tekst aan dat de *wachter* neerdaalt **uit de hemelen**. Vervolgens ontbreekt de mededeling, dat hij weer vertrekt, dus bleef hij kennelijk achter. De vraag, waarom, kent een logisch antwoord: om de **wortelstomp** te bewaken.

De *wachter* heeft de taak te voorkomen dat de wortelstomp zou worden vernietigd, dus dat koning Nebukadnezar zou worden gedood (**Laat zijn wortelstomp in de grond staan!**, vers 15), want zo luidt het bevel. Dat laatste zou tevens verklaren, waarom koning Nebukadnezar zijn waanzin overleefde. Elke belangrijke troon kende immers mededingers en veel machthebbers kwamen door sluipmoord aan hun eind. Een waanzinnige Nebukadnezar was een gemakkelijke prooi geweest. Hij was zeker door één of andere rivaal gedood, indien de *wachter* er niet was geweest.

Daniël 4:28-33 Het vonnis uitgevoerd

Dit alles overkwam koning Nebukadnezar (vers 28); Een vol jaar (vers 29) kreeg koning Nebukadnezar de gelegenheid zich te bekeren. Dat was een uitzonderlijke gunst van de Eeuwige. Hij weigerde echter zich te bekeren. Toen werd het oordeel over hem afgeroepen.

Daniël 4:34-37 Hoogmoed komt voor de val

Zeven seizoenen houdt de trots van Nebukadnezar stand. Dan breekt hij en bekeert zich. Onmiddellijk wijkt zijn waanzin en een nieuwe mens staat op. De hoogmoed is verdwenen en vervangen door deemoed. Dat kan niet anders leiden dan tot het verheerlijken van de Allerhoogste. Nebukadnezar heeft de weg tot God gevonden.

De koning wordt beloond, want vers 36c zegt: **Mij werd zelfs uitzonderlijke grootheid verleend**. Dat is natuurlijk niet bedoeld als beloning voor de bekering van Nebukadnezar. Die veronderstelling heeft geen enkele Bijbelse grond. We dienen te beseffen, dat de straf aan Nebukadnezar twee doelen had. Ten eerste om zijn hoogmoed en zonde te bestraffen; ten tweede, **opdat de levenden erkennen, dat de Allerhoogste Heerser is over het koningschap van mensen** (vers 17).

In dit tweede diende koning Nebukadnezar, ongewild, de Allerhoogste. En evenals Job (Hfst. 42:10), wordt ook hij beloond en ontvangt meer terug, dan hij voorheen bezat.

We herhalen nog eens het laatste vers (37):

Ik, Nebukadnezar, prijs, roem en verheerlijk nu de Hemelkoning, omdat al Zijn daden waarheid zijn en Zijn paden gerechtigheid: Hij is in staat te vernederen wie in hoogmoed hun weg gaan.

Deze belijdenis doet vermoeden dat koning Nebukadnezar zijn aardse leven afsloot als een bekeerd mens. Volgens de Talmoed (Gittin 57b) bekeerde koning Nebukadnezar zich uiteindelijk tot het Jodendom en werd proseliet.

De Raad der Heiligen

Psalm 89:8 (NBG) getuigt: *God is zeer ontzagwekkend in de raad der heiligen*. We leiden daaruit af, dat er een raad van hoge hemelwezens bestaat. De Bijbel bevestigt dat op vele plaatsen; bijvoorbeeld in Micha 2:5, waarvan we een directe vertaling uit de grondtekst geven:

Daarom zal het niet voor u zijn; als men door het lot het land verdeelt in de vergadering van Jahweh.

NBG: *gemeente des HEREN* (wijkt af van de grondtekst). NBV: *volk van de Heer* (is ook niet juist).

En in Daniël 4:14 NBV:

Dit vonnis is geveld door de wachters, dit oordeel is gesproken door de heilige engelen.

De NBG leest hier *heiligen*. Dat zijn aartsengelen.

En in Zacharia 4:10 NBG:

Deze zeven zijn de ogen des HEREN, die de ganse aarde doorlopen.

De NBV heeft als vertaling: *zeven lampen*, maar zo staat het niet in de Hebreeuwse grondtekst.

De raad der heiligen bestaat, naast God zelf, uit zeven aartsengelen en Jezus Christus. Hij is dus de Achtste van deze hemelse raadsvergadering en tevens de meerdere van de zeven.

In deze Excurs gaan we dieper in op de samenstelling van de Raad der Heiligen, maar ook op zijn satanische tegenhanger. We behandelen achtereenvolgens:

1. Jezus; de goddelijke Achtste.
2. De Heilige Zeven.
3. De duivelse achtste: de Antichrist.
4. De satanische zeven.

5. Wie zijn De Vijf?
6. Aanvulling 1: Vertalingen.
7. Aanvulling 2: Aartsengelen.

1. Jezus; de Goddelijke Achtste

Het concept van de achtste is in de Bijbel verbonden aan Jezus en de Antichrist. De goddelijke Achtste vinden we getypeerd in 1 Samuël 16. Daar betreft het de achtste zoon van Kis, dat is David (type van Jezus) en de zeven zijn z'n broers (typen van de aartsengelen), die hem zullen dienen. In het boek Micha komt dat schema terug. Daar staat in Micha 5:4 (HSV):

Hij zal Vrede zijn. Wanneer Assur in ons land zal komen en wanneer hij onze paleizen zal betreden, zullen wij tegen hem zeven herders doen opstaan en acht vorsten uit de mensen.

Helaas is dit een typisch geval van verlegenheidvertaling, omdat de meeste geleerden kennelijk geen idee hadden, waarover het hier eigenlijk gaat (Aanvulling 1). Er staat in de grondtekst:

En dit zal tot vrede zijn: Wanneer dan Assur ons land binnenvalt en hij optrekt door onze vestingen, dan zullen Wij ¹⁾ zeven herders tegen hem opwekken; ja zelfs een achtste, als leiders der mensheid ²⁾.

¹⁾ Wij: dat zijn er twee; God zelf en Jezus Christus. ²⁾ Vertaling: Van de Weerd; De Profeet Micha.

Micha 5:4 beschrijft een moment in de Eindtijd, aan het einde van de Grote Verdrukking, als het leger van Gog uit Magog ³⁾ tegen Jeruzalem optrekt voor de laatste slag(Armageddon).

³⁾ In het boek Micha is Assur het archetype van Gog en Magog.

De **achtste** uit Micha 5:4 is Jezus Christus en de **zeven herders** zijn de zeven aartsengelen of, zoals Openbaring 4:1 ze beschrijft: *de zeven geesten* ⁴⁾, die voor Zijn troon zijn (Zie ook: Openbaring 3.1; 4.5 en 5.6). Deze goddelijke acht zullen aan het einde van de Grote Verdrukking leiding geven aan dat deel van de mensheid, dat God trouw heeft gediend en zich niet voor het beeld van het beest gebogen heeft; Openbaring 13:8 (HSV). spreekt daarover:

Allen die op de aarde wonen, zullen het aanbidden, althans van wie de namen niet zijn geschreven in het boek des levens van het Lam Dat geslacht is, van de grondlegging van de wereld af.

Jahweh en de goddelijke acht maken een eind aan de oorlog door de vijand te vernietigen. Ezechiël 38 en 39 geeft daarover huiveringwekkende details. Na die veldslag begint de vrede (**En dit zal tot vrede zijn**) van het Messiaanse Rijk onder koningschap van Jezus Christus.

⁴⁾ De tekst spreekt van 'geesten', omdat aartsengelen, in tegenstelling tot gewone engelen, zelfstandig denkende wezens zijn, die goed en kwaad kunnen kiezen en onderscheiden.

2. De Heilige Zeven

Die zeven geesten of aartsengelen zijn engelvorsten van grote macht. Wij kennen er twee bij naam uit de Bijbel: Michaël en Gabriël. Deze zeven zullen een belangrijke rol spelen in de Eindtijd (vier daarvan vinden we in Zacharia 6:4-5 beschreven). De Joodse traditie⁵⁾ noemt ook de andere vijf bij naam: Uriël, Raphaël, Raguël, Jeremiël, en Saraquël.

In Ezechiël 9:2 zien we de zeven aartsengelen weer terug, nu als verderfengelen die Jeruzalem binnentrekken. En Thessalonicenzen 1:7 spreekt van: *de (zeven) engelen van Zijn kracht* die, als het zwaard van de Messias, de oordelen Gods in de Eindtijd uitvoeren. Openbaring 8:2

(HSV) profeteert over: *de zeven (aarts)engelen die vóór God stonden* (Zie ook: Aanvulling 2).

Als Zacharia 14:5 (HSV)⁶⁾ spreekt over: *al de heiligen*⁷⁾ met U; dan betreft dat Jezus Christus en de zeven aartsengelen.

⁵⁾ Tobith; Boek van Henoch; 4 Ezra.

⁶⁾ NBV: *de zijnen* in plaats van *heiligen*. Die vertaling is ontstaan uit een eigenmachtige exegese!

⁷⁾ Het woord *heiligen* (Grieks: *hagios*) in het Nieuwe Testament bestemt altijd gelovigen in Christus. In het Oude Testament is het Hebreeuwse *qedoshim* ook met *heiligen* vertaald. Dat is jammer. Het was beter geweest als men voor hoogheiligen had gekozen. Als het een zelfstandig naamwoord is, slaat *qedoshim* vaak op God zelf, of op aartsengelen; **nooit op gelovigen in Christus** (Daniël 7:18 ziet op gelovige Israëlieten in de Eindtijd). Hier wreekt zich dat voor twee verschillende woorden dezelfde vertaling is gebruikt.

3. De Kwade Achtste: de Antichrist

Maarten Luther noemde Satan de aap van God, omdat deze in veel gevallen God ten kwade probeert te imiteren. Een onthullend voorbeeld vinden we in Zacharia 11:16 (grondtekst):

Om de verstrooide zal hij zich niet bekommeren, de kinderen zal hij niet zoeken, het verbrokene zal hij niet helen en de gezond zijnde zal hij weigeren te eten te geven. Maar de uitverkorenen zal hij verslinden en hun voeten zal hij afrukken.

Daartegenover staan de kenmerken van Jezus Christus (NBG-vertaling):

Ik ben gekomen om zondaren tot bekering te roepen (Marcus 2:17).

Ik ben gekomen om het verlorene te zoeken en te redden (Lucas 19:10).

Laat de kinderen tot Mij komen en verhinder ze niet (Marcus 10:14).

Ik ben gekomen om vermoeiden en belasten rust te geven (Mattheüs 11:28).

Ik heb medelijden met de schare, want ze zijn nu reeds drie dagen bij Mij gebleven en hebben niet te eten (Marcus 8:2).

De duivelse tegenvoeter van Jezus Christus, die ook **de achtste** wordt genoemd, vinden we in Openbaring 17:11 (HSV) beschreven:

En het beest dat was en niet is, is ook zelf de achtste. En hij is uit de zeven, en gaat naar het verderf.

Dat beest is de Antichrist, een mens waar de geest van Satan in gevaren is.

4. De Zeven Koningen

De tekst van Openbaring 17:11 lijkt moeilijk te doorgronden, maar gelukkig geeft Daniël ons aanvullende informatie. Want als hij over tien horens spreekt (Daniël 7:24), dan zijn dat tien koningen, die opkomen in het herstelde Romeinse Rijk van de Eindtijd. Volgens Daniël 7:8 verschijnt er na hun opkomst nog een elfde hoorn (= de Antichrist), die groter (= machtiger) wordt dan de tien koningen en drie ervan ten val brengt. Dus blijven er dan per saldo zeven koningen van de tien over, plus de grote nieuwe hoorn die uit de tien is ontstaan (dat is: uit de rangen of de landen van de tien). Die zeven koningen zijn de resterende machthebbers – dan vazallen van de Antichrist geworden – van het toekomstige herstelde Romeinse Rijk die overblijven, nadat de Antichrist (de grote hoorn) de macht gegrepen heeft. De Antichrist is daarmee niet meer de elfde, maar de achtste geworden. Daarmee zijn we weer aangekomen bij Openbaring 17:11 en is die tekst duidelijk geworden. Zo zien we een opvallende na-aperij van hemelse affaires door Satan. Aan heilige zijde strijden zeven aartsengelen en Jezus Christus. Aan demonische zijde zeven koningen en hun gebieder; de Antichrist. Het getal zeven zien we overigens ook nog terug in Openbaring 17:9 (HSV):

Hier blijkt het verstand dat wijsheid heeft. De zeven koppes zijn zeven bergen, waarop de vrouw zit. Ook zijn het zeven koningen:

Hier moeten we helaas enige kleine correcties aanbrengen. In de Griekse grondtekst staat na **bergen** (of: *heuvels*) nog een keer *zeven* (wat de HSV in de vertaling negeert) en de zin sluit met: *zijn (er)*. We lezen geheel Openbaring 17:9 (grondtekst):

Hier komt het aan op wijsheid en inzicht: De zeven koppes zijn zeven heuvels. Zeven waarop de vrouw zit en zeven koningen zijn er.

Dat laatste zinsdeel kan nog wat beter worden vertaald. Want de herhaling van het woord *zeven* in deze context luidt nogal eens een vergelijking in. Ook het slot *zijn er* wijst daarop. Dat voert ons tot de volgende tekst:

Hier komt het aan op wijsheid en inzicht: De zeven koppes zijn zeven heuvels; zeven waarop de vrouw zit. Zo zijn er ook zeven koningen.

5. De Vijf Rebellerende Aartsengelen

In Openbaring 17:10a (NBV) staat geschreven: *Vijf van hen zijn omgekomen*. Dat is geen nauwkeurige vertaling. Het Griekse woord *epesan* betekent namelijk: *zijn gevallen* (hetzelfde woord vinden we in Openbaring 6:13 NBG: *En de sterren des hemels vielen op de aarde*). We gaan daarom over naar de HSV-vertaling van Openbaring 17:10

vijf zijn er gevallen, een is er, de andere is nog niet gekomen, en wanneer hij komt, moet hij een korte tijd blijven.

De HSV-vertaling knoopt vers 10a vast aan vers 9 en suggereert daarmee dat er over de zeven

koningen wordt gesproken. Daar is geen goede reden voor en zo wordt tevens het woordje *hoi* genegeerd. De Griekse grondtekst opent namelijk met *hoi* (dat is meestal *de*, soms *ervan*). Indien nu *vijf* een zelfstandig naamwoord is (in de betekenis 'de vijf', wat hier het geval is), dienen we met *de* te vertalen, evenals dat in Mattheüs 3:16 (NBS) gebeurt. We gaan daarom verder met een directe vertaling uit de Griekse grondtekst. Er staat in Openbaring 17:10a

hoi (de) *pente* (vijf) *epesan* (zijn gevallen) *kai* (en) *ho* (de) *heis* (één/ene) *estin* (is) *ho* (de) *allos*¹⁰⁾ (ander/anderen) *oupō* (nog niet) *ēthen* (is gekomen) Of, samengevat: **De vijf zijn gevallen. (Zij) vielen neer en de ene is (er nu), de anderen zijn nog niet gekomen.**

En in Openbaring 17:10b grondtekst staat geschreven:

kai (en) *hotan* (zo gauw als/wanneer dan) *elthēi* (hij gekomen is/komt) *oligon* (kort/weinig) *auton* (hij/hem) *dei* (moet) *auton* (hij/hem) *meinai* (verblijven)

We lezen de letterlijke vertaling:

Zo gauw als hij gekomen is, kort/weinig (tijd) hij – moet hij (ver)blijven.

Of, in goed Nederlands:

Zo gauw als hij gekomen is, heeft hij weinig tijd (en) moet hij blijven.

Nu de gehele tekst van Openbaring 17:9-11

9 **Hier komt het aan op wijsheid en inzicht: De zeven koppen zijn zeven heuvels; zeven waarop de vrouw zit. Zo zijn er ook zeven koningen.**

10 **De vijf⁹⁾ zijn gevallen. Zij vielen neer en de ene¹⁰⁾ is er nu. De anderen⁸⁾ zijn nog niet gekomen. Zo gauw als hij¹¹⁾ gekomen is, heeft hij weinig tijd (en) moet hij blijven.**

11 **En het beest, dat was en niet is, is zelf ook de achtste, maar het is uit de zeven en het vaart ten verderve.**

In de bovenstaande verzen komen we een moeilijkheid tegen. Want in vers 10a is eerst sprake van **de ene¹⁰⁾, die er al is (is er nu)** en vers 10b spreekt van een **hij¹¹⁾, die nog komen moet**. Die **hij** kan **de ene** dus niet zijn. Er zijn twee mogelijke verklaringen:

1. Één oplossing is om dit zinsdeel te verbinden met het vers erna. Dan ziet **hij¹¹⁾ op het beest** van vers 11 (= de Antichrist), maar die verklaring staat zwak.
2. Het woord *allos*⁸⁾ (*anderen*) benoemt overigen/anderen van dezelfde soort (Indien niet dezelfde soort bedoeld wordt, gebruikt het Grieks *heteros*). Daarop afgaande ziet **hij¹¹⁾ op de vijf⁹⁾ minus de ene¹⁰⁾**; dus de overige vier. Nu is vers 10b wel in de derde persoon enkelvoud gesteld, maar dat maakt hier niet uit. De primaire betekenis van *allos*¹¹⁾ is 'anders' in de zin van 'het overige deel'. In dit geval is dat het deel van de vijf minus *de ene* die al genoemd is; dus de vier. In onze taal zouden we daarom in dit geval meervoud kunnen lezen: **Zo gauw als ze gekomen zijn, hebben ze weinig tijd (en) moeten ze blijven.**

Wie die *ene*¹⁰⁾ is, wordt in een volgende perikoop behandeld. Rest een belangrijke vraag: Wie zijn de overige vier? Wel, dat zijn afgefallen aartsengelen. Ook dat zullen we onderbouwen.

Rome

De zeven heuvels/bergen (uit Openbaring 17:9) duiden onmiskenbaar op Rome. Het oudste deel werd namelijk *septimontium* genoemd. Dat is: *de zeven bergen/heuvels*. Toen Openbaring geschreven werd, waren er zelfs Romeinse munten in omloop waar die zeven heuvelen op stonden. Het was dus een algemeen bekend synoniem voor Rome, of het Romeinse Rijk.

6. Wie zijn de Vijf?

De 'vijf' (Openbaring 17:10a grondtekst) zijn wellicht vier afgefallen aartsengelen en Satan, hier als *de ene* omschreven (vers 10b). Van hem wordt gezegd: *de ene is er nu*. Bedoeld wordt dat Satan reeds rondgaat *als een brullende leeuw* (1 Petrus 5:8). Hij heeft dus vrij toegang tot de aarde. Die is hem oorspronkelijk als leengoed toebedeeld en daarom wordt hij de *vorst van deze wereld* genoemd (Johannes 12:31, 14:30, 16:11). De val van Satan wordt dichterlijk verwoord in Jesaja 14:12-14 (HSV):

Hoe bent u uit de hemel gevallen, morgenster, zoon van de dageraad! U ligt geveld op de aarde, overwinnaar over de heidenvolken! En ú zei in uw hart: Ik zal opstijgen naar de hemel; tot boven Gods sterren zal ik mijn troon verheffen, ik zal zetelen op de berg van de ontmoeting aan de noordzijde. Ik zal opstijgen boven de wolkenhoogten, ik zal mij gelijkstellen met de Allerhoogste.

Uit deze rouwzang blijkt wel, dat God de val van Satan diep betreurde, want hij was de grootste onder de aartsengelen. Ezechiël 28:14-15 (HSV) getuigt daarvan:

U was een cherub die zijn vleugels beschermend uitspreidt. Daarvoor heb Ik u aangesteld. U was op Gods heilige berg, u wandelde te midden van vurige stenen. Volmaakt was u in uw wegen, vanaf de dag dat u geschapen werd, totdat er ongerechtigheid in u gevonden werd.

En Ezechiël 31:18 (HSV):

Met wie bent u dus in luister en grootheid te vergelijken onder de bomen (= aartsengelen) van (de hof van) Eden?

God gaf Satan grote luister en macht. Die is hij, ondanks zijn zondeval, nog niet geheel en al verloren, getuigt Judas:9 (HSV):

Michaël, de aartsengel, echter durfde, toen hij met de duivel redetwistte en een woordenwisseling had over het lichaam van Mozes, geen oordeel van lastering tegen hem uit te brengen, maar zei: Moge de Heere u bestraffen!

7. Twaalf Aartsengelen

Oorspronkelijk waren er twaalf aartsengelen. Een derde deel van die twaalf volgde Satan. Dat zijn er dus vier, die net als Satan (de vijfde) tegen God opstonden (de Zeven bleven Jahweh trouw). De val van de vier wordt in Openbaring 12:4 beschreven: *Met zijn staart* (Openbaring 12:3 = de draak; dus Satan) *sleepte hij een derde van de sterren* (twaalf aartsengelen) *aan de hemel mee en smeed ze op de aarde.* (een derde van twaalf = vier!)

De vier gevallen aartsengelen vinden we ook in Judas:6 terug:

En de engelen die hun oorspronkelijke staat niet hebben bewaard, maar hun eigen woonplaats verlaten hebben, heeft Hij voor het oordeel van de grote dag met eeuwige boeien in de duisternis

in verzekerde bewaring gesteld.

De vier afgevallene aartsengelen hebben dus geen vrij toegang tot de aarde (Openbaring 17:10 *de anderen zijn nog niet gekomen*). Ze worden in de Eindtijd losgelaten, tijdens de Grote Verdrukking. Openbaring 9:15 (HSV) spreekt daarvan:

En de vier engelen werden losgemaakt. Zij waren in gereedheid gehouden tegen het uur en de dag en de maand en het jaar dat zij het derde deel van de mensen zouden doden.

Omdat zij tegen God zijn opgestaan, verliezen de vier gevallen aartsengelen en Satan hun

Onsterfelijkheid en hun hemelse gedaante. Dat leidt uiteindelijk tot hun dood. Niet direct; dat gebeurt pas aan het eind der tijden. Psalm 82:6-7 (HSV) profeteert daarover:

Ik heb wel gezegd: U bent goden, u bent allen zonen van de Allerhoogste; toch zult u sterven als een mens, zoals iedere andere vorst zult u vallen.

In Ezechiël 31 vinden we in dichterlijke bewoordingen de val van Satan beschreven. En ook daar spreekt de profetie over de vijf gevallen engelen (zij). Vers 14 (HSV) profeteert:

Want zij zijn allen aan de dood overgegeven, en gaan naar de onderste plaatsen van de aarde, te midden van de mensenkinderen, naar hen die in de kuil (groeve) neerdalen.

Aanvulling 1: Vertalingen

Elke vertaling is tevens exegese. Want een vertaler zal altijd datgene in de tekst proberen te

leggen, wat volgens hem of volgens zijn kerkgenootschap de verklaring wel moet zijn. Slechts de graad daarin verschilt. Er wordt nogal eens afgeweken van de letterlijke betekenis van de grondtekst om dogmatische redenen. We noemen dat verlegenheidvertalingen en die komen regelmatig voor. Ze zijn dus het product van de kerkelijke traditie, niet van de letterlijke betekenis van de grondtekst. Dat geldt vooral teksten die de Eindtijd tot onderwerp hebben.

Onder vertalers wordt maar weinig toegepaste kennis van Eindtijdtheologie gevonden. En als men die al had, dan was die beperkt tot de verwachting van de wederkomst van Jezus Christus die – zo stelt men gewoonlijk – direct gevolgd wordt door het laatste oordeel. Het volk Israël heeft daarin geen enkele toekomst, tenzij als individu – een bekeerde Jood – die onderdeel geworden is van de kerk van Christus. Men beschouwt de meeste Bijbelse profetieën als vervuld en ziet het boek Openbaring als een mistig verslag van de Joodse oorlog rond 70 na Chr. Deze starre houding is een gevolg van een on-Bijbelse kerkelijke traditie door de eeuwen heen. Dogma's als de verbondstheologie, de uitverkiezing en bindende kerkelijke uitspraken door de curie van Rome, staan een herwaardering van de Eindtijd in de weg, ondanks dat de signalen overduidelijk zijn, dat de kerkelijke theologie op dit punt fout zit. We geven nog twee voorbeelden van verlegenheidvertaling.

Voorbeeld 1: Micha 2:11

NBV ***Als er iemand was die niets dan wind en valse leugens verspreidt en profeteert: 'Ik zie wijn en drank,' dan zou dat voor dit volk de ware profeet zijn!***

NBG ***Als er maar iemand wind naliep en leugen voorspiegelde: Ik profeteer u van wijn en bedwelmende drank – dan zou hij de profeet van dit volk zijn.***

Grtx ***Als dan de mens van geest rondgaat en hij spreekt misleidend: ik zal voor u voorspellen over wijn en bier. Alzo zal hij het medium voor het verkozen volk wezen.***

De NBG geeft een vertaling die, als je kritisch leest, gewoon onzin bevat. De grondtekst (Grtx) profeteert echter over de komst van de valse profeet in de Eindtijd. Dat – zo vonden de geleerden – kon het onmogelijk betekenen, dus werd een eigen bedenkfel ingevoerd.

Voorbeeld 2: Micha 2:5

NBV ***Daarom blijven jullie achter wanneer het volk van de HEER het land verdeelt. Niemand zal voor jullie het lot werpen wanneer het meetlint wordt gespannen.***

NBG ***Daarom zult gij niemand hebben, die volgens het lot het meetsnoer uitwerpt in de gemeente des HEREN.***

Grtx ***Daarom zal het (land) niet voor u zijn; als men door het lot het land verdeelt in de vergadering van Jahweh.***

De profetie van Micha 2:5 is puur Messiaans en spreekt over de opdeling van het beloofde land onder de stammen van Israël door de Raadsvergadering van God (zeven aartsengelen, de Christus en God zelf). Dat bevel wordt uitgevoerd aan het begin van het Messiaanse Rijk. Ook dat konden de vertalers niet dulden. Ezechiël 45 en 48 logenstrafte die mening, want daar geeft de profeet een uitgebreid verslag van deze toekomstige gebeurtenis.

Aanvulling 2: Aartsengelen

Oorspronkelijk en voor de zondeval van Satan, waren er hoogstwaarschijnlijk 12 aartsengelen die God dienden. Satan was één van hen. Toen hij tot zonde viel kwam hij in opstand tegen God. Hij verloor de machtsstrijd en werd uit de hemel geworpen. Helaas nam hij toen 'een derde van de sterren des hemels mede en wierp die op de aarde (Openbaring 12:4). Die sterren zijn aartsengelen met hun gevolg van gewone engelen ¹²⁾. De opstand tegen God werd dus niet door Satan alleen uitgevoerd. Nog vier aartsengelen liepen naar hem over.

¹²⁾ Gewone engelen hebben waarschijnlijk geen vrije wil, maar dienen hen waaraan zij zijn toegewezen. Aartsengelen hebben dat wel en kunnen dus goed en kwaad onderscheiden en kiezen. Vandaar, dat zij tegen God konden opstaan. De aan de gevallen aartsengelen toegewezen engelen gingen daarom automatisch met hun eigen meesters mee.

Samenvatting van de Exegese

Zo komen we – als finale conclusie – tot de volgende overweging:

1. Satan werd uit de hemel geworpen en nam zijn eigen engelen mee (dat zijn boze geesten).
2. Zeven aartsengelen met hun gevolg bleven God trouw (De Zeven; de Raad der Heiligen).
3. Dus (en uitgaande van twaalf) waren er per saldo vier aartsengelen, die de kant van Satan kozen en hoge demonen werden. Dat is een derde deel van de oorspronkelijke twaalf – inderdaad dat klopt precies met Openbaring 12:4 (dus ook een derde deel van de engelen ging met de vier afgefallen aartsengelen mee). Zij worden in Openbaring 12:7 als *De draak* (Satan) *en zijn* (vier) *engelen* omschreven.

4. De zondeval van Satan en de vier rebellerende aartsengelen vond plaats lang voordat Adam werd geschapen.

5. Het totaal aan afgefallen aartsengelen, inclusief Satan, is vijf; wat weer precies klopt met Openbaring 17:10a grondtekst - *De vijf zijn gevallen*.

6. Zoals reeds gesteld, heeft alleen Satan vrij toegang tot de aarde, want hij is de overste van deze wereld (Johannes 12:31, 14:30, 16:11). De overige vier afgefallen aartsengelen niet. Dat wordt bevestigd in Openbaring 9:13-14 (HSV), waar staat geschreven:

En de zesde engel blies op de bazuin, en ik hoorde uit de vier horens van het gouden altaar dat vóór God stond, één stem komen. Die zei tegen de zesde engel die de bazuin had: Maak de vier engelen los die gebonden zijn bij de grote rivier, de Eufraat.

De vier afgefallen aartsengelen zijn heden dus gebonden en hebben (gelukkig) nog geen vrije toegang tot de aarde.

7. Deze gebonden gevallen aartsengelen worden aan het einde van de Grote Verdrukking losgelaten; Openbaring 9:15 (HSV):

En de vier engelen werden losgemaakt. Zij waren in gereedheid gehouden tegen het uur en de dag en de maand en het jaar dat zij het derde deel van de mensen zouden doden.

8. Openbaring 9:16 (HSV) profeteert verder nog:

En het aantal bereden troepen bedroeg tweemaal tienduizend maal tienduizend, en ik hoorde hun aantal.

De vier afgefallen aartsengelen nemen een leger van ‘tweemaal tienduizend tienduizend’ mee. Dat is een leger van 200 miljoen. Dat zijn geen mensen maar afgefallen engelen; demonen dus. Zij zullen een derde deel van de wereldbevolking doden.